

Min Karen Blixen-samling og et praktisk problem

Af K. F. Plesner

Egentlig totalsamler af nogen enkelt forfatter har jeg aldrig været. Ikke engang af Baggesen. Så skulle det snarere være af Johannes Smith, fordi vi for en menneskealder siden blev enige om for alle tilfældes skyld at udstationere et eksemplar af hvad vi skrev hos hinanden.

Derimod har jeg af ikke så få forfattere nogenlunde fuldstændige rækker af originaludgaver – og, som jeg har sagt før: original er enhver udgave som bringer en ny, ændret eller øget text; fra senere optryk kan man roligt se bort, medmindre de skulle rumme et videnskabeligt noteapparat, som jo i så fald er originalt.

En totalsamler af Karen Blixen måtte vel til at begynde med slå fast, at hun hører til en skrivende familie. Udgangspunktet måtte da blive hendes bedstefar A. W. Dinesens sjældne lille bog *Abd-el-Kader*, 1840, om krigen i Algier, hvori han deltog som frivillig. Dernæst hendes far Wilhelm Dinesen, af hvem man foruden de to samlinger *Jagtbreve*, 1889, og *Nye Jagtbreve*, 1892, helst i de kønne, grønne komponerede shirtingsbind, ikke blot skulle have bogen om kampen om Dybbøl, *Fra ottende Brigade*, 1889, og om hans deltagelse i den fransk-tyske krig, *Paris under Communen*, 1872, men også de to udsnit fra *Tilskueren* 1887 om hans Ophold i De forenede Stater. Af hendes bror Thomas Dinesen er der både hans skildringer fra første verdenskrig *No Man's Land*, 1928, og hans egne uhyggelige og fantastiske fortællinger *Syrenbusken*,

1952. Og endelig søsteren Ellen Dahl, der bl. a. under pseudonymet Paracelsus har udgivet Parabler, 1929, og Introductioner, 1932. Det allermeste af alt dette har jeg dog ladet ligge.

Med hensyn til Karen Blixen kommer så endda det problem, at hun var tvesproget, selv skrev sine bøger både på dansk og engelsk. Her har jeg i det store og hele indskrænket mig til de danske, dog med en undtagelse for *Seven Gothic Tales*, New York, (april) 1934, fordi det er den rette førsteudgave, og fordi den indeholder Dorohy Canfield's Introduction. Udgaven er sjælden og dyr, og mit eksemplar er kun så som så. I september samme år udkom bogen hos Putnam i London, og nåede på mindre end en måned tre oplag. Det er i denne udgave, med frontespiece af Rex Whistler, vi danske første gang lærte Karen Blixens fortællekunst at kende, og derfor hører den også til i min samling.

Samlingen består af *førsteudgaver*, godt og vel en snes bind, til og med den store fuglebog, 1964, essayene, 1965, og Merete Klenow Withs forstandige dansklærerforenings-udvalg, 1964. Desuden af et godt halvt hundrede *førstetryk* på dansk og engelsk, og naturligvis Louisiana-grammofonpladen med den ikke andensteds offentliggjorte indledning om at være eventyrfortæller. Og endelig et ret omfattende, men også ret tilfældigt udvalg af bøger, afhandlinger og artikler om hende.

Af bøgerne er fire indbundet af Juul-Lassen i helsilke, et værdigt hylle om Karen Blixens forfinede ordkunst. De Syv Fantastiske fortællinger er i gult, med sort tryk, sort snit og sort forsats, hvortil et exlibris er farvet gult. Det er fantastiske farver; men de stemmer for øvrigt også med Mogens Zielers kraftfulde omslag. Den afrikanske Farm er selvfølgelig i urskovgrønt med guldtryk og -snit, og Vintereventyr ligeså selvfølgelig i snehvidt med guld. Smukkeste er næsten Sidste Fortællinger i duebrystgråt, blåligt farvet, og med en rødviolet forsats som svarer til omslagets ramme. Gengældelsens Veje var jeg utilbøjelig til helt og holdent at tilskrive Karen Blixen,

selvom det jo var indlysende, at hun måtte have en finger med i spillet; den kom derfor ikke i silke, men kun i glanspapir, også fra Juul-Lassen, lyserødt som en purung piges balkjole, og som de andre med en guldlinie langs permens yderkant, guldsnit foroven og i øvrigt ubeskåret. På grund af de stærkt stigende priser måtte også Skæbneanedoter nøjes med et smukt papirbind, et fint og stærkt karamelbrunt stykke håndgjort papir. I blågråt romersk papir har også Kysters efterfølger indbundet Osceola, mens titlen står på et rygfelt af samme olivenbrune farve som omslaget.

I alt er seksten af bøgerne indbundet, resten i forlagsbind, mens seks småbøger, af hvilke Daguerreotypier med sine 77 sider er så langt den tykkeste, blot er stillet uindbundet i en fælles kassette. Vist ville det være rart at få dem indbundet; men billige bogbindere lever ikke mere, og skal man have det gjort hos en førsteklasses håndværker, kommer man nemt op på et halvt hundrede kroner for sådan en lille tryksag, som ikke engang har kostet en femmer. Det er ikke bare et spørgsmål om at have råd til; det er et hensyn til proportioner. Om så vor tid vil blive at mindes som den, der ikke har efterladt sig indbundne bøger.

Samlermæssigt adskillig morsommere er *førstetrykkene*. De har krævet stor årvågenhed og en hel del velvillig assistance fra forskellige sider. Fuldstændig kan en sådan samling jo aldrig blive; men der er dog kun ét nummer jeg føler som et virkeligt savn: førstetrykket af Ehrengard i Ladies' Home Journal, december 1962; jeg blev for sent opmærksom på den, og det er ikke endnu lykkedes at få den fremskaffet, hverken herhjemme eller i Amerika. Ellers er det ikke meget, der mangler.

De to første stammer fra så langt tilbage som 1907 og er begge offentliggjort under pseudonymet Osceola, navnet på en berømt indianerhøvding fra første halvdel af det nittende århundrede. Eneboerne blev trykt i Tilskueren, august 1907; Pløjerer i Gad danske Magasin, oktober 1907. Hertil slutter

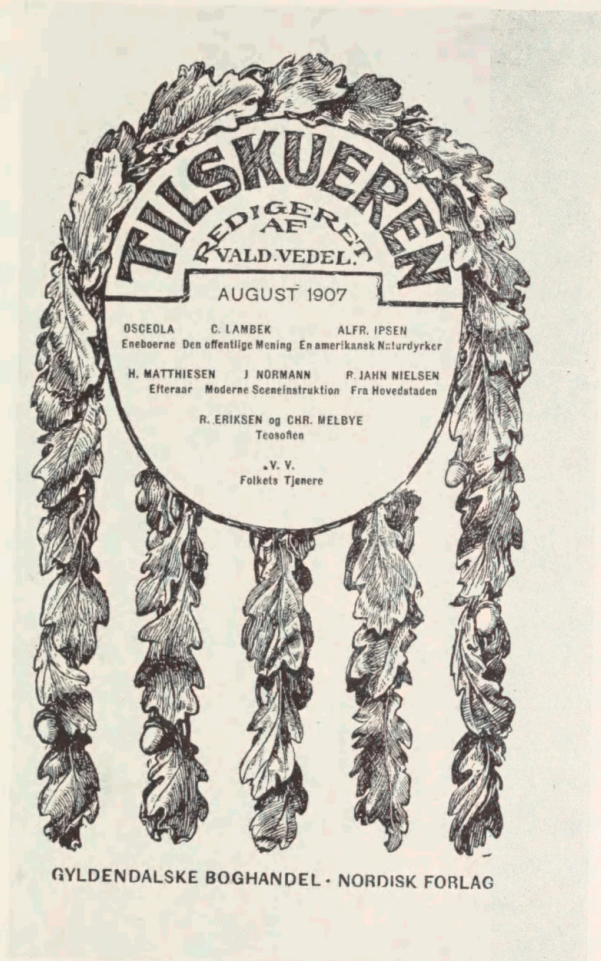
sig Sandsynlige Historier. Familien de Cats i Tilskueren, januar 1909. Jeg har været så udførlig med at anføre disse numre, fordi de er ukendte i Dansk biografisk Leksikon (bd. 27, 1944), og årstallene er gale på de to Hans Brix anfører i sin bog om Karen Blixen (1949).

Også digtet *Ex Africa*, Tilskueren, april 1925, fremkom under navnet *Osceola*; men marionetkomedien *Sandhedens Hævn*, Tilskueren, maj 1926, blev trykt under navnet *Karen Blixen-Finecke*. Det var forresten den, digteren og litteraturhistorikeren Niels Møller, med den fabelagtige hukommelse, henviste til i de dage i april 34, da hele det litterære København var så vildt optaget af at gætte på, hvem der skjulte sig bag pseudonymet *Isak Dinesen*.

Den ottende fantastiske fortælling, den ufuldendte *Karya*-tiderne tryktes første gang i *Bonniers litterära magasin*, mars 1938, på dansk med en kommentar om *Isak Dinesen* af *Georg Svensson*, hvori det hedder, at »det är en dum lättje hos en svensk att inte läsa danska och norska eller vice versa, ty den obetydligaste övning räcker för att man skall göra det obehindrat.« Desværre har en 15-16 kedelige trykfejl nok kunnet volde nogen hindring. I april samme år stod fortællingen så i *Tilskueren*, ulasteligt trykt. Endelig stod den på engelsk i *Ladies' Home Journal*, november 1957.

I 1943 havde *Karen Blixen* et bidrag, *Søster Barbara* og *Ngaia*, i det katolske *Julekærten*; i 1945 optryktes kapitlet om *Løvejagt på min afrikanske Farm* i julenummeret af *Livet paa Landet. Magasin for moderne Landbohjem*; i *Julen* 1950. Ud-givet af *Kirkens Front* tryktes på foromslagets inderside *Den lille Historie*, der blev væk; den var faldet ud af manuskriptet, som byggede på radioudsendelsen. Jeg husker endnu den aldrende kvinde med de rødskrubbede hænder i den missionske boghandel, hvor jeg købte hæftet, og hendes stolthed over årets gode julenummer; men jeg ser ikke, at den lille historie er blevet husket i optrykket af *Farah* i *Skygger paa Græsset*, og

Tilskueren,
august 1907, omslag.
Heri Karen Blixens
første trykte novelle,
Eneboeren, under
pseudonymet
Osceola.

heller ikke i den engelske oversættelse i Ladies' Home Journal, november 1960.

Det var også i 1950 Karen Blixen begyndte sit medarbejderskab ved Ladies' Home Journal; tidligere havde hun haft vistnok kun en enkelt novelle i The Saturday Evening Post.

De øvrige førstetryk fra danske tidsskrifter og aviser finder jeg ingen særlig anledning til at omtale, det skulle da være

Glæden ved at være stærk er i mig, som stod i Gyldendal avisen, 1. årg. nr. 1, efteråret 1960. Det er en af den slags reklametryksager, der udspreddes i så stor mængde, at de ender med, at blive sjældne. Noget lignende kan måske gælde det forord til kataloget over Selskabet til Haandarbejdets Fremme's vifteudstilling i maj-juni 1957. Kun få Blixen-samlere har sikkert opbevaret denne tryksag. Så er der snarere dem, som i stedet for den smukke, men kostbare danske førsteudgave har ventet de få uger og købt Bonniers litterära magasin for december 1952 med Kardinalens tredje berättelse på svensk.

Bortset fra Pløjeren, der er beskåret, men har årgangstitelblad, fordi den er udkåret af en indbundet årgang, så er alle mine udsnit af tidsskrifter ubeskåret med hæfteomslag, eventuelt register og bemærkninger om forfatteren.

Det samme gælder stykkerne om Karen Blixen i Hans Brix' Analyser og Problemer. VI, 1950, som indeholder hendes lange brev af 14. februar samme år til ham angående Vejene omkring Pisa. Jeg kunne gøre det, da jeg ved et tilfælde havde fået fat på dette enkelte bind. Men der er andre bøger, jeg har kviet mig ved at partere på så raffineret vis. Jeg nævner blot En engelsk Bog til Kai Friis Møller, 1948, og Hartvig Frisch. Hans personlighed og gerning, 1950. I slige tilfælde er der næppe andet at gøre end indføje dem i sin fortegnelse og notere, at man altså ejer dem. Den sidstnævnte, Hartvig Frisch som Nabo, blev endda trykt som kronik i Berlingske Aftenavis et par dage før bogens udgivelse, så den kan jo for så vidt endda siges at være overflødig.

Men nu kommer det store spørgsmål: hvordan opbevare en sådan samling udsnit og udklip?

Henimod slutningen af 1944 havde jeg hittet på en udvej, som dengang forekom mig farbar. Jeg manglede ganske vist endnu to numre, som var mig kendte. Det ene var et hæfte af Tilskueren. En ung ven, som var i lære hos Munksgaard, fik hele den yngre del af personalet til i en frokostpause at fin-

Tilskueren,
januar 1909, omslag.
Heri Karen Blixens
tredie trykte novelle,
Familien de Cats,
stadigvæk under
pesudonymet
Osceola.

kække latinerkvarterets antikvariater, hvor det lykkedes dem at finde det – formedelst 50 øre, som de endda ikke ønskede rembourseret. Det andet var værre: et gammelt nummer af Politikens Magasin. Jeg indrykkede en lille notits i Dag til Dag og fik flere svar, bl. a. fra en venlig bibliotekar som tilbød at skrive det af til mig, men også fra en ung mand i provinsen, som i sin kælder havde en hel stabel liggende, og som det lykkedes at finde det pågældende nummer.

Så maskinskrev jeg en indholdsfortegnelse over de tolv numre af Karen Blixen og de tre om hende, klippede avisbidragene til, klæbede dem net op på skrivemaskinepapir, og lod Juul Lassen sætte det hele i et kønt kapitælbind, 3: papirbind med kapitæler og hjørner af læder.

Det har jeg alvorlig fortrudt lige siden. For det første fordi avisudklippene på denne måde jo alligevel ikke bevares i deres oprindelige form. For det andet fordi det kan være meget godt med hensyn til udsnit af tidsskrifter og bøger, *så længe* de holder et nogenlunde standardformat; men siden har jeg fået tids-skriftudsnit, der varierer fra 35×27 cm til 22×15 cm. De ligger som en stor rodebunke i en laset konvolut i et slidt omslag, hvorpå jeg har nøjagtig kronologisk indholdsfortegnelse. På den måde kan de næppe nok siges at være tilgængelige. Men hvad kan man gøre?

For det er jo en sag, der angår os alle. Hvem af os har ikke emner og forfattere, som repræsenteres i vor samling ikke blot ved bøger, men ved piecer, udsnit, særtryk, autografer o. m. a.? Hvordan opbevare alt det som en velordnet og tilgængelig samling?

Der har så langt tilbage jeg kan huske, været standardtyper af mapper, kassetter og arkivaler, ofte kun kortlivede patent-løsninger, der højst er i handelen et par år, og sjældent findes i netop de ønskede størrelser og tykkelser.

Af rationelle løsninger kender jeg kun to. Den ene er praktiseret af Holger Laage-Petersen i hans H. C. Andersen-samling, der nu findes i Det kongelige Bibliotek. Han lod ethvert enkelt tryk, selv om det så kun var ét blad, indbinde særskilt i halvlæder hos Anker Kyster. Imod denne ordning kan indvendes, dels at den i vore dage ville være urimelig dyr, dels at alle de mange tynde bind let kan forskubbe sig på en hylde eller glide ind bag ved, dels endelig at man i mange tilfælde bliver nødt til at tage et par håndfulde ud og læse på titelplakaten, som nødvendigvis må anbringes på forsiden.

KOMMENTARER

Isak Dinesen

är som alla veta pseudonym för den danska baronessan Karen Blixen-Finecke, född Dinesen. Det är nu ett par år sedan denna egenartade författarinna dök upp i den nordiska litteraturen, i samband med att hon återvände till Danmark efter ett halvt livs vistelse i tropikerna. Det kosmopolitiska, exotiska draget framträdde klart i författarskapet.

Omständigheterna kring baronessan Blixens litterära debut voro denna litterära mystifikation fullt värdiga. Medan den hemvända emigranten stillsamt inrättade sig i det ovana fosterlandet och — vad vet jag? — i största obemärkthet slog sig ned i ett gammalt hus vid Öresund utkom i Amerika boken "Seven Gothic Tales" av Isak Dinesen. Den väckte omedelbart det största uppeende och hänförde kritikerna, men ingen visste vem den fascinerande sagoberättaren med det skandinaviskt klingande namnet var. Först efter en tid avslöjades pseudonymen, och häpnaden blev då fullständig, eftersom det visade sig att dessa konstrika, språkligt virtuosa berättelser voro skrivna av en som icke hade engelskan till modersmål och till yttermera visso icke tidigare sysslat med författarskap.

De gotiska sagorna upprepade sin framgång i England, och därpå nådde de äntligen genom en svensk översättning ("Sju romantiska berättelser") det Norden som de genom ursprung och delvis stämning tillhörde. Den svenska kritiken var, i det stora hela, bländad av uppenbarelsens gnistrande skönhet, och först efter detta tredje eldprov kunde författarinnan

besluta sig för att själv översätta sagorna till sitt modersmål och ge den danska litteraturen det originella tillskott den så väl behövde.

Därmed hade Isak Dinesen eller som hon sedan föredragit att kalla sig, Karen Blixen, etablerat sig som dansk författarinna. Hon utgav i föl sin andra bok, "Den afrikanske Farm" (svensk översättning "Afrikansk pastorall"), som är en skildring av hennes år som plantageägare i Kenya och lika mycket förvånar genom sina mästerliga folk- och naturskildringar som den förra boken genom sitt raffinerade fantasteri och sin fabuleringsförmåga. Engelska bedömare måste väl veta vad de tala om när de beteckna den som den bästa skildring av européer i Afrika som någonsin skrivits.

De sju romantiska berättelserna kunde likaväl ha blivit åtta, men en blev aldrig fullbordad. Det är denna åttonde berättelse, som vi ha fått den hedrande förmånen att för första gången trycka i detta nummer av tidskriften. En redaktör bör helst överlåta åt läsarna att själv bedöma de bidrag han bjuder dem, men jag kan inte motstå frestelsen att bekänna den förtrollning det stora sagofragmentet utövat på mig. Ett fragment har ofta en suggestivare verkan än ett färdigt konstverk, det lämnar en dörr på glänt för vår fantasi att längtande blicka ut igenom. Helt övertygad är jag heller inte att den sfinxlika författarinnan inte avsiktligt lämnat berättelsen oavslutad just sedan hon överlämnat nyckeln, den hemlighetsfulla bokstavskombinationen till fortsättningen åt oss. På en förfrågan har hon svarat: Det är bäst att berättelsen slutar där den gör, bäst

I Vendsyssel ligger den gamle Herregård Lægård, som i mange Aar ejedes af Slægten Vibe. Lige Vest for Lægård befinder Rold Skov, den største Skov i Danmark, hvor i gamle Dage grumme Røvere holdt til.

Eengang havde en frygtelig Flok Røvere deres Hule i Rold Skov. Folk i Vendsyssel kaldte dem Tyre Boløxes Bande efter dens Anførelse Tyre, en gammel Røverkælling, der var sin ældste Søn var Moder til ellevæ ansede. Alle disse tolv Røvere var vilde og blodtørstige som Ulve.

Der gaar en Hulvej gennem Rold Skov, og ad denne Vej drev Bønderne dengang deres Kvæg til Markederne i Hørsen. Naar de vendte hjem igen, havde de Pengepungen fyldt, og undertiden havde de drukket Lidkab saa ofte, at Hestene maatte føde Vejen hjem. Da spændte Røverne Sæder tværs over Hulvejen, og Enden af Sønnen var dybt nede i Roverhulen fæstet til en Klokke. Naar noget stødte imod Sønnen, ringede Klokken, og Røverne kom frem. De udfyndede da Røvjende for Alt hvad de havde med sig, og mange Gange slog de dem ihjel. Det hændte ogsaa, hvis der var Koner eller Piger med paa Vognene, at Røverne behandle dem i Hølen i løbe Dage og derefter bandt dem en Sten om Halsen og kastede dem i en dyb Mose i Skoven.

Langt om længe fik dog Herremanden paa Lægård og hans Folk Hølen omringet, og hele Banden blev lagd til Fange. Her- under blev en af Røverne slaaet ihjel, men de andre ellevæ blev alle hængt i Galgen. Forgæves søgte Herremanden, Herred- fagden og Præsten selv at faa ud af dem, hvor de havde gravet deres Skat med Røverkællingen maatte staa ved Galgens Fod, mens hendes Sønnen en for en blev ført frem. For hver af dem spurgte Dom-

mosen hende igen, hvor Skatten var at finde, og lovede hende at denne Døds- domle af de, der endnu var tilbage, skulde slippe med Livet, hvis hun vilde sige Sand- heden. Men hun saa dem blive hængt en for en, og sagde ikke et Ord. Da de kom med hendes rygste og sidste Søn, som kun var femten Aar gammel, trak hendes Mund sig om i den ene Side af Ansigtet, men Drengen rægte til hende: »Held nu fald dit gamle sprogte Olkær!« og han bed sin Tunge igennem, men gav stille. Til aller- sidste fik Tyre Boløxe selv Hovedet hugget af, thi man undfød i de Dage, for deres kvindelige Hærs Skyld, at hængte Kvinder op i Galgen.

Hundredre Aar derefter drev en lille Dreng, som hed Sejer Truelien, med Oldervin i Skoven. I det Svineens udsede mellem Rødderne af nogle gamle forklørrede Bogstæver, stødte de en lille Mønt op. Drengen gravede med Hænderne dybere i Jorden og fandt der flere Mønter. Næste dag tog han en Spade med, og da han havde kastet en Del Jord til Side, buggede Spade- bladet i en skornet Sæk fuld af Penge. »Det er Tyre Boløxes Skat!« tænkte Drengen. »Den har jeg alene fundet, og ingen ved noget derom.« Han var en fattig Enkes Søn, hele Dagen grundede han paa hvor godt hans Moder og han selv kunde faa det, hvis han uden at laa til nogen derom lidt efter lidt hændte Pengene i Skoven og gæmte dem hjemme. Men hans Moder var en guffrygtig Kone, og han forstod at han da maatte skjule Pengene ogsaa for hende. Sent ud paa Aftenen gik han op til Lægård og forfalte Herremanden om sit Fund. Inden Solopgang næste Morgen viste Sejer Herr Vibe og hans Karle Vej gennem Skoven til Skjulestedet, og man op- gravede tyve Sække fulde af Penge. Man

fandt ogsaa Bælle- og Skospønder og Rings mellem Mønterne.

Herr Vibe var en from mand og vilde ikke drage Nytte af de blodpletterede Røver- pengene. Han vovede ikke engang at give Sejer nogen Del af Skatten i Fødselst. Dog tog han den Mønt, som Drengen først havde fundet i Skoven, fra de andre og paalagde hende, at hun skulde give den om hans Zærlighed, at bevare den. Og af sin egen Lønne hjaalp han siden den fattige Enke og hendes Born. Alt Sølv og Kobber fra Skjulestedet lod han smelte om til en Kirkeklokke, som blev hævet op i Land- byens Kirke. Denne Klokke, sagde man, havde en sødsm klægende Klang.

Paa denne Tid laa Kongen af Danmark og Kongen af Sverige i Krig med Retten til at fore tre Kroner i Rigsvaldet. Svenske Hære vadede lod over Landet og trængte helt op i Vendsyssel hvor Byer, Landsbyer og Gaarde blev plundret og mange Kontorbeder bortført af Oldere og Soldater.

Herremanden paa Lægård var allerede en gammel Mand, men han havde giftet sig sent og havde tre unge Døtre, Anne, Johanne og Susanne. Han skulde i stor Skærr disse tre paa Helofest, mens de vilde Dragoner rasede paa Gaarden og i Landsbyen. I tre Dage sad Pigerne Serotpe som Duer under Tæppeerne, og opbevoldt Livet med et Brød og et Kraa Vard. Imens udfyndede Pigerne Husket, og da der ikke nogetlede var mere Bytte at hente, skar de Klokken i Kirkehaaret ned og lod Herremandens egne Heste trække den til Møntager, hvorfra den blev sejlet til Sve- rige.

Siden blev det berøret, at Byttet fra Roverhulen i Rold Skov endnu engang fik ny Skikkelse. I Sverige blev Kirkeklokken

smeltet om til en Kannon, som i de svenske Konges store Krige kom til at bese Tyren helt til Moskva og Konstantinopel.

Den Angst og Fjendtlighed, som den gamle Herremand paa Lægård havde gennem- gaaet, og de Tab, han havde lidt, lagde han efter kort Tid Forloeb i Graven.

Dele, er den første Del af Historien om Klokkerne.

De tre Søstre paa Lægård havde højt oppe paa Helofest hørt ulukkelige Piger og Koner Skrik og Jammer, og havde fattet dyb Mæle til alle Mænd. De Solp- tede sig til at leve og do som Jemfruer og til at vae deres Tid og Kraften til igen at bruge deres Fødergaard paa Fode. I mange Aar forlod ingen af dem deres Gaarde Jord, men Vejfarende kørte se de tre uredearbejnde Damer spænde Hø og Møg og følge Pløven. Om Aftenen talte de tre utværlige Arbejdsloker indbyrdes om det lykkelige Dødsblik, hvor de igen skulde give deres alumne Klokkestærn Stemme.

Den gamle Herremands trofaste Foged havde under Hærgæringen sidet skjult dybt nede i en Brønd, lige saa langt under Jorden som Pigerne over den, men var som de kommet levende tilbage til Jordens Overflade. Han stod nu Jemfruen til i deres Arbejde, og saa længe han kunde sikk Gaardens Drift frem. Men efter hans Død lod Søstrene hans Søn følge ham i Endebødet. Denne Søn, Ezekiel, var en sød Mand.

Ezekiel Jepsen var lille, mager og ret- net, med et betent Ansigt og farveløse Øjne, lange Arme og store Hænder. Mænd af dette Udsende ses af og til mellem danske Bønder og møeres at nedtænne fra gamle Tidens Trælle. Det er umuligt at se paa saadanne Mænds Ansigt, om de er est-

Opslag fra Arbejdernes Almanak, 44. årgang, Forlaget Fremad, 1952. Heri Isak Dinesens uoptrykte »nye fantastiske fortællinger«, Klokkerne, med tegninger af Ib Spang Olsen.

Den anden løsning har jeg set praktiseret hos den fine samler og bibliofile skribent, dr. J. Viktor Johanssons i Göteborg. Han har ganske særlig specialiseret sig i Viktor Rydberg (se Forsvar för Boksamlaren. 21958, 183-206). Størstedelen af sine talrige udsnit har han samlet i en 48 cm høj bogeske med blå læderryg og svært blå sidepapir; samme papir er anvendt til løst omslag om hvert enkelt udsnit, der tillige er forsynet med hvid titelplakat. På indersiden af bogæskens låg findes så en maskinskreven indholdsfortegnelse. Men det geniale ved dr.

Johanssons idé er, at ligesom man i visse håndkufferter har en indlægsskuffe til lettere undertøj og den slags, således har han i denne tykke foliantæske en indlægsreol, som er delt i tre rum, et til kvartryk og to til oktaver. Derved får det hele fasthed og orden. Selvfølgelig vil heller ikke den Johansson-ske idé være helt billig at gennemføre i ordentlig håndværkermæssig udførelse; men det er utvivlsomt den mest praktiske, jeg kender, den mest ideelle for en begrænset samling.

Og det er jo en samling af bibliofilt tilsnit, jeg her tænker på. I så mange andre tilfælde klarer de fleste af os vel med beskednere midler, ofte med de gratis kassetter man får ind ad døren med sine nye bøger. Så må man have dem i forskellige størrelser, og det er sjældent at få en i folio på henved 40 cm. Man kan beklæde ryggen med mørkt papir og et titelfelt. Gælder det kun pjecer og særtryk, kan de stikkes lige ind; drejer det sig for en større dels vedkommende om udsnit og løse blade, er kartonnageomslaget uomgængelig nødvendigt. Nogle samlere holder i det hele taget småtryksafdelinger, hvor hylde efter hylde kan være opfyldt af ensartede kassetter; det er lidet pynteligt, men ganske praktisk. Dr. Johansson har det; Munthe Brun havde det, men de var for store – og så nærmer vi os igen til rodebutikken. Nogle nøjes med brugte konvolutter. Hvor meget bliver ikke væk hos os alle! Det er samlerens held – og ulykke.

Jo, samlerlivet har nu også sine problemer.